

Datum: 26. julij 2022

SPOROČILO ZA JAVNOST

Poziv Vladi RS, da glede električne energije in plina ukrepa hitro in ciljano in s tem pomaga zaščititi zdrave gospodarske temelje

Z nedavnim sprejemom Uredbe o spremembi in dopolnitvi Uredbe o določitvi cene električne energije (Ur. l. RS. št. 98/2022) je Vlada RS sicer razširila obseg podjetij, ki jim je namenjena pomoč zaradi naraščajočih maloprodajnih cen električne energije. Vendar vlada s tem ukrepom nikakor ni zagotovila, da bo pomoč dosegla vse prizadete v gospodarstvu, ki so se zaradi naraščajočih cen električne energije in plina znašli v težavah in zaostrenih pogojih poslovanja. V delodajalskih organizacijah, članicah ESS, (TZS, OZS, ZDS in ZDOPS), zato Vlado RS pozivamo, da čimprej pripravi interventno zakonodajo, ki bo zasledovala cilj ohranitve odpornosti in zagona celotnega zdravega jedra slovenskega gospodarstva. Pri tem predlagamo uveljavitev enega od naslednjih ukrepov: da se zamrzne cena električne energije za leto 2023 za posameznega uporabnika v gospodarstvu, pri čemer se upošteva npr. raven povprečne cene v letu 2020 + določen pribitek za stopnjo inflacije; ali pa, da se npr. najvišja cena električne energije v letu 2023 za gospodarstvo zamrzne po posameznih razredih, upoštevajoč priključno moč, npr. a) do 86 kW, b) do 172 KW, c) od 172 KW naprej, pri čemer je izhodišče za oblikovanje cene prav tako leto 2020. Potrebno bo hitro ukrepanje tudi pri zaježitvi cene plina.

Gospodarstvo v Sloveniji je v tem trenutku zaradi enormnih rasti cen električne energije na hudi preizkušnji. Brez ukrepanja bo celoten storitveni sektor primoran strošek celotne podražitve elektrike prevaliti v maloprodajne cene. To gotovo ne bo pripomoglo k zaustavitvi inflacije, kar je prioritetni cilj Vlade RS. Obenem pa lahko naraščajoče cene električne energije številna proizvodna in storitvena podjetja potisnejo v močno zaostren položaj, tudi v likvidacije in stečaje, ter ogrozijo veliko število delovnih mest.

V Trgovinski zbornici Slovenije, Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije, Združenju delodajalcev Slovenije ter Združenju delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije v teh dneh z zaskrbljenostjo spremljamo informacije članov glede strme rasti cen električne energije. Delodajalske organizacije na podlagi podatkov, ki jih prejemamo od članov-podjetij, ugotavljamo, da imajo cene električne energije izredno negativen vpliv na njihovo poslovanje, ki se v trenutnih razmerah še dodatno zaostčuje. Z Uredbo o spremembi in dopolnitvi Uredbe o določitvi cene električne energije (Ur. l. RS. št. 98/2022), sprejeto 25. julija, je Vlada RS razširila obseg podjetij, ki jim je namenjena pomoč zaradi naraščajočih maloprodajnih cen električne energije. Vendar pa Vlada RS z omenjenim ukrepom še zdaleč ni naslovila vseh prizadetih.

Številna podjetja, tako mala in srednja kot velika, ostajajo izpostavljena naraščajočim cenam električne energije. Nekatera, predvsem večja podjetja so zakupila električno energijo le za leto 2022, vsa podjetja brez izjeme pa izražajo veliko skrb zaradi večkratnikov (5-kratnik) povečanja cen električne energije. Velika negotovost v podjetjih blokira pripravo in planiranje razvojnih ciljev na srednji in dolgi rok. Trenutna veljavna cena električne energije je izjemno visoka, čeprav se po našem prepričanju stroški proizvodnje električne energije niso toliko povišali. Tako

visoka cena ima neposreden vpliv ne samo na poslovanje, ampak tudi na nadaljnji obstoj tako proizvodnih kot storitvenih podjetij. Iz ponudb elektro distributerjev izhaja, da bodo stroški električne energije v letu 2023 predstavljali rekordno visok delež v stroških podjetij. Prav zaradi stroškov električne energije realno lahko računamo na dvomestne inflacijske številke iz naslova pridelave oziroma proizvodnje izdelkov.

Dodaten inflacijski pritisk stroška energije bo zvišal lastne cene proizvodov in storitev po celotni dobavni verigi navzgor. Inflacija stroškov poslovanja bo dosegla vse, od kmetov, pridelovalcev, proizvajalcev do predelovalcev in distributerjev. Strošek električne energije vpliva tudi na izračun inflacije, ta pa vpliva na indeksacijo cen najemnin, višine minimalnih plač in na indeksacijo cen logističnih storitev. Našteto kaže na razsežnost težav, ki jih povzroča naraščajoča cena električne energije.

Potrebuje hitro ciljno ukrepanje

Zato delodajalske organizacije od Vlade RS pričakujemo takojšnjo pripravo nujnih ukrepov za premostitev cenovnih šokov na področju električne energije. Pričakujemo, da bodo ukrepi naslovili vse vrste podjetij (mala, srednja, velika) in brez izjeme vse sektorje gospodarstva. Cilj ukrepov mora biti jasen: da nagovorijo izredno močne negativne učinke zaradi enormnih cen električne energije. Visoki stroški električne energije bodo namreč za marsikatero podjetje v gospodarstvu pomenili negativen izid in nelikvidnost, kar bo neizogibno vodilo v stečaje in izgubo delovnih mest.

Ključni ukrep, ki ga delodajalske organizacije predlagamo in od vlade pričakujemo, je, da se zamrzne cena električne energije za leto 2023 za posameznega uporabnika v gospodarstvu, pri čemer se upošteva npr. raven povprečne cene v letu 2020 + določen pribitek za stopnjo inflacije; ali pa, da se npr. najvišja cena električne energije v letu 2023 za gospodarstvo zamrzne po posameznih razredih, upoštevajoč priključno moč, npr. a) do 86 kW, b) do 172 KW, c) od 172 KW naprej, pri čemer je izhodišče za oblikovanje cene prav tako leto 2020. Nujno je hitro ukrepanje tudi pri zaježitvi cene plina.

Vlada RS lahko prizadetim podjetjem pomaga tudi s podpornimi ukrepi, kot so nižje dajatve na električno energijo in trošarine, z ukrepi na področju omrežnine po vzoru tistih iz obdobja februar-maj 22, s subvencioniranjem omrežnine za objekte, ki imajo vgrajene sončne elektrarne, s subvencioniranjem razlike v strošku električne energije s strani države ter z odkupom pridelanih viškov od proizvodnje električne energije po enaki ceni, kot jo plačuje podjetje elektro dobaviteljem.

Delodajalske organizacije pričakujemo, da bo Vlada RS vse napore kratkoročno usmerila v ohranitev in stabilizacijo celotnega slovenskega gospodarstva. Takšno ukrepanje lahko vodi v hitrejše okrevanje in nadaljnji razvojni preboj, ne pa v večletno stagniranje. Posledica zmanjšanega gospodarskega zagona je namreč lahko tudi nižja raven socialne države, ki jo ohranjamo ravno po zaslugi zdravih gospodarskih temeljev. Tudi zato delodajalske organizacije od vlade pričakujemo hiter odziv.

TRGOVINSKA ZBORNICA SLOVENIJE
OBRTNO-PODJETNIŠKA ZBORNICA SLOVENIJE
ZDRUŽENJE DELODAJALCEV SLOVENIJE
ZDRUŽENJE DELODAJALCEV OBRTI IN PODJETNIKOV SLOVENIJE